Pécsi Ítélőtábla
Gf.V.30.138/2007/6. szám

A Magyar Köztársaság Nevében!

A Pécsi Ítélőtábla a dr. Schalliné dr. Szabó Anikó ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt **felperes neve (**felperes címe) felperesnek a dr. Balás András (ügyvéd címe) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen kötelmi igény iránti perében a Tolna Megyei Bíróság 2007. március 28. napján kelt 16.G.17-04-000011/53. számú ítélete ellen az alperes részéről 54. sorszám alatt benyújtott fellebbezés kapcsán a mai napon megtartott fellebbezési tárgyaláson meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - akként változtatja meg, hogy a felperes keresetét elutasítja.

Mellőzi az elsőfokú ítéletnek az alperest a felperes és az állam javára perköltség illetve le nem rótt eljárási illeték megfizetéséről szóló rendelkezését.

Kötelezi a felperest arra, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 1.415.631 (egymillió-négyszáztizenötezer-hatszázharmincegy) első- és 1.438.415 (egymillió-négyszázharmincnyolcezer-négyszáztizenöt) forint másodfokú perköltséget.

Az elsőfokú eljárás feljegyzett eljárási illetékét az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A peres felek a felperesnek az felpres címén lévő „B" hangárépületére is kiterjedően - amelyben a felperes repülőeszközöket tárolt - 1999-ben tűz- és elemi kárra vonatkozó biztosítási szerződést kötöttek. 2000. júliusában a felperes a perbeli hangárépület megjelölt részére és a hozzákapcsolódó kiszolgáló helyiségekre bérleti szerződést kötött a D.-K. Kft.-vel, amely a bérleményben mécses öntéssel,

valamint ehhez szükséges anyagok tárolásával foglalkozott. A biztosított hangár részbeni használatában bekövetkezett változásról szerződéses kötelezettsége ellenére a felperes az alperest nem tájékoztatta, így a körülmények módosulásáról az alperesnek tudomása nem volt. A hangárépület 2002. január 11. napján az éjjeli órákban gyújtogatás következtében leégett. Megsemmisült a bérlőnek a hangárban tárolt jelentős mennyiségű és értékű nyersanyaga, és különböző kellékei, amelyre nézve egy másik biztosítóval fennállott vagyonbiztosítás alapján a kár rendezése megtörtént.

A felperes a leszállított keresetében 43.093.273 forint épületkár és annak törvényes kamatai, valamint perköltsége megfizetésére kérte a szerződésük alapján az alperest kötelezni.

Az alperes a kereset elutasítását kérte elsődlegesen azzal az indokkal, hogy a felperes mivel elmulasztotta a bérbeadással összefüggő változásról értesíteni, ezért alperes mentesül a helytállási kötelezettsége alól.

Az elsőfokú bíróság a leszállított kereseti követelés összegéből a 20.000 forintos felperesi önrészt levonva a különbözet, annak törvényes kamatai és perköltség megfizetésére kötelezte az alperest. Álláspontja szerint ugyan a felperes a bejelentési kötelezettsége teljesítését elmulasztotta, e körülmény azonban nem függ össze a bérlő által folytatott tevékenységgel, és ennek hiányában az épületben eredetileg a felperes által történő használattal sem. A gyújtogatás folytán az adott káresemény mindenképpen bekövetkezett volna, és mivel annak körülményei nem ismertek, így a tűzeset sem a felperes, sem a használó terhére, sem a bérlő terhére nem róható, és ily módon a biztosító nem mentesül a szerződésben vállalt szolgáltatásának teljesítése alól.

Az ítélet ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben az elsőfokú döntés megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte. Az alperes - az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően - a felperesi bejelentési kötelezettség elmulasztását nem a káresemény bekövetkeztében közreható okként, hanem olyan mulasztásként értékelte, amely elvonta az alperest megillető kockázat-elbírálási jogot, minek következtében a bérlet útján történő hasznosítás eredményeként az alperes a továbbiakban olyan tevékenységre vállalt kockázatot, amelynek valós mibenlétéről ismeretei nem voltak, és így nem volt lehetősége a szerződéses kötelemből való kilépés, avagy a kötelem tartalmi elemeinek módosítását kezdeményezni. Ezért a helytállási kötelezettsége a Ptk. és a szerződés tartalmát képező biztosítási szabályzat vonatkozó előírásai alapján sem állt be. Hivatkozott továbbá az alperes arra, hogy bejelenteni elmulasztott körülmény nem vitásan közrehatott a biztosítási esemény bekövetkeztében, hiszen a bérlő által gyártott és tárolt termékeket gyújtotta fel az ismeretlen elkövető. Így az alperesi kárfelelősség ezen körülmény okából sem áll fenn. Hivatkozott az alperes arra is, hogy a Ptk. 540. § (3) bekezdése értelmében a felperesnek kellett volna a perben azt a körülményt igazolnia, hogy a bejelenteni elmulasztott körülmények a tűz keletkezésében nem hatottak közre. A

felperes bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, és ezért az alperesi kárfelelősség nem állhat fenn.

A felperes a fellebbezés elutasítását és az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint bejelentési kötelezettségének elmulasztása a biztosítási esemény bekövetkeztében nem hatott közre, ezért nem járt az alperesi kárfelelősség megszűnésének következményével.

Az alperes fellebbezése alapos.

Az elsőfokú bíróság a felperesi követelés jogalapja tekintetében a releváns tények figyelembe vételével állapította meg az ítéleti tényállást, de abból helytelen jogi következtetést vont le. Ezért a másodfokú bíróság a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította.

A Ptk. 540 § (2) bekezdése alapján a felek megállapodhatnak abban, hogy a biztosított és a szerződő fél a szerződésben meghatározott lényeges körülmények változását megfelelő határidőn belül köteles legyen a biztosítónak bejelenteni. Ilyen megállapodást tartalmaz a felek biztosítási szerződésének részévé vált Tűz- és elemi kár biztosítás biztosítási szabályzat (a továbbiakban BSZ) 38. pontja, amely a vagyontárgy bérbeadását lényeges változásként nevezi meg. A felek között nem volt vita abban, hogy a felperes változás bejelentésére irányuló kötelezettségét megsértette akkor, amikor nem tájékoztatta az alperest a biztosítási szerződés körébe tartozó hangár bérbeadásáról. Ez olyan súlyos mulasztás, szerződésszegés, aminek következménye a törvény, illetve a szerződés szerint - fő szabályként - a biztosító szolgáltatási kötelezettség alóli mentesülése (Ptk.540.§ (3) bekezdés, BSZ 24.pont). Kivételesen nem mentesül a biztosító a kötelezettség alól akkor, ha a biztosított bizonyítja, hogy a be nem jelentett körülmény nem hatott közre a biztosítási esemény bekövetkeztében.

Az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a felperes teljesítette a bizonyítási kötelezettségét, és igazolta azt, hogy a bejelentési kötelezettsége elmulasztása a tűz keletkezésében nem hatott közre, mert a gyújtogatás következtében az adott eredmény mindenképpen bekövetkezett volna. A felperesnek azonban nem ezt kellett volna bizonyítania, hanem azt, hogy a gyújtogatás nincs összefüggésben a bérlő személyével, a hangárt az ismeretlen elkövető akkor is felgyújtotta volna, ha azt nem a bérlő használja, illetve azt, hogy a tűz nem gyújtogatás következménye. Nemleges tényt kellett volna igazolnia, ami valóban nehéz, de ez a Ptk. illetve a felek szerződésének részét képező BSZ rendelkezéseiből következik.

E kérdésben akkor lehetett volna megalapozottan állást foglalni, ha az elkövetés körülményei (a gyújtogató személye, indítékai, a konkrét elkövetői magatartás) ismertté váltak volna. Kétségtelen, hogy a felperes bizonyítási kötelezettségének eredményes teljesítését elősegítette volna a tűzeset tárgyában lefolytatott sikeres nyomozás, de a felperes más módon is bizonyíthatta volna állítását. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettségének

nem tett eleget, a Ptk. 540. § (3) bekezdése és a BSZ. 24. pontja szerint értelmében az alperes kötelezettsége nem áll fenn.

A másodfokú bíróságnak a felperesi bizonyítási kötelezettség teljesítése kérdésében elfoglalt eltérő álláspontja következtében az elsőfokú ítéletnek a tűz körülményeire a felperesi kármegelőzési és kárenyhítési kötelezettség kérdéseivel valamint a kár mértékével kapcsolatos ténymegállapításai szükségtelenek, így azokat a másodfokú bíróság mellőzi.

Az alperesi fellebbezés egészében sikeresnek bizonyult, melynek eredményeként az alperes az elsőfokú eljárásban is pernyertesnek tekintendő. Ezért a másodfokú bíróság a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján kötelezte a felperest az alperes javára első- és másodfokú perköltség megfizetésére. A per 2002. november 7-én indult 45.361.340 forint összegű pertárgyértékkel.

A felperes a módosított 1990. évi XIII. tv. 5. § (1) bekezdés d) pontja szerint személyes illetékmentességet élvez, amiből következően pervesztessége ellenére az illetéket a 4. § (1) bekezdése alapján tőle nem lehet követelni, így az az állam terhén marad.

Az alperest megillető elsőfokú ügyvédi munkadíj összegét a bíróság a jelen ügyben irányadó 8/2002.(III.30.) IM számú rendelet 2. §-a alapján a pertárgy értékének 2,5 %-ában, vagyis 1.134.033 forintban határozta meg, amelyhez járul még az alperes által az elsőfokú eljárásban előlegezett 281.598 forint szakértői díj. E két tétel együttesen felel meg a felperes terhére 1.415.631 forintban meghatározott elsőfokú perköltség összegének.

A fellebbezési pertárgyérték 43.073.273 forint, amelyhez igazodva a felhívottal azonos jogszabályhely alapján a másodfokú bíróság a pertárgyérték 1,25 %-ban, vagyis 538.415 forintban határozta meg az alperesi jogi képviselő fellebbezési eljárási munkadíját, amelyhez járul még az alperes fellebbezésére lerótt 900.000 forint és e két tételből adódik a megállapított 1.438.415 forint másodfokú perköltség.

P é c s, 2007. szeptember 18.

Dr. Zóka Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Fekete Bálint s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Ildikó s.k. bíró